

IN MEMORIAM

ДОЦ. Д-Р НИКОЛА ТОДОРОВ

На 26 октомври 2018 г. ни напусна доц. д-р Никола Стойчев Тодоров, дългогодишен преподавател в катедра „Ландшафтознание и опазване на природната среда“ на Геолого-географския факулте на СУ „Св. Климент Охридски“. Никола Тодоров бе член на редица комисии, свързани с преподавателската и научната работа на Факултета – за държавен изпит, за кандидатстудентски изпит, за научни изследвания и т.н.

Преждевременната кончина на доц. Никола Тодоров е огромна загуба за неговите колеги, за които той бе символ на доброта, честност и морал. Студентите загубиха преподавател с безценен опит в теренните изследвания и практикоприложния аспект на географската наука. Българското географско дружество загуби деен член, който винаги в постъпките си се е ръководил от интересите на общността и високия си морал, като е подпомагал инициативите на най-старата организация на географите в страната.

Никола Стойчев Тодоров е роден на 28 август 1955 г. в с. Лесичери, община Павликени. Детските си години прекарва в Димитровград, където завършва и средното си образование. През 1977 г. завършва специалност „География“ в СУ „Св. Климент Охридски“. Тема на дипломната му работа е „Ландшафти на Треклянската котловина“ с научен ръководител Ангел Велчев. От 1980 г. работи като изследовател в ландшафтния стационар на Софийския университет в гр. Земен (осн. 1974 г.), където провежда серия от систематизирани наблюдения и изследвания на природната среда. Изключително ползотворен за неговото научно развитие е периодът от 1986 до 1990 г., когато е редовен докторант в Тбилиския държавен университет, където негов научен ръководител е изтъкнатият съветски учен Николоз Беручашвили (1947–2006). През 1990 г. защитава докторската си дисертация на тема „Сравнителный ландшафтно-геофизический анализ горных ландшафтов Юго-Западной Болгарии и Восточной Грузии“. В същата година започва преподавателската си дейност в катедра „Ландшафтознание и опазване на природната среда“ на Софийския университет. През 2004 г. е избран за доцент. Чете лекции по курсовете „Природна география на България“, „Ландшафтна екология“, „Ландшафтна география на България“, „Антропогенни ландшафти в България“, „Геофизика на ландшафтите“ и „Антропогенно ландшафтознание“. Дълги години ръководи учебната практика по природна география на България за специалност „География“, както и практики в магистърската програма „Физическа география и ландшафтна екология“. Организатор и участник е в десетки национални и международни експедиции, свързани с изучаването на българската и гру-

зинската природа (Кавказ, Колхида, Стара планина, Странджа, Рила, Пирин, Витоша, Осоговска планина, Беласица, Огражден, Малешевска планина, Влахица планина, Земенска планина, Предбалкана и др.).

Никола Тодоров е автор и съавтор на няколко монографии и учебни пособия: „Физикогеографски и ландшафтни изследвания в района на Земенския стационар“ (1993), „Природна география на България. Ръководство за практически занятия“ (2004), „Ландшафтна география на България“ (2011), „Ландшафти на България – пространствена структура“ (2014). По време на научния си път той е автор на 91 студии, статии и научни доклади, публикувани в български и международни издания. Участва в 10 научни проекта, като е ръководител на 7 от тях.

Фундаментален научен принос на Никола Тодоров е разработването на класификационна система на ландшафтите в Република България и създаването на общонаучна ландшафтна карта на България в М 1:500 000. Тя е докладвана на последния конгрес на географите в България (1989). В продължение на 30 години класификационната система и ландшафтната карта са отправна точка в над 100 регионални ландшафтни изследвания, свързани със защитата на дипломни работи, дисертационни трудове и практикоприложни проекти. На основата на ландшафтната карта (1989) Ангел Велчев, Никола Тодоров и Румен Пенин предлагат ландшафтно-екологично райониране на България (2003), което е застъпено в учебните програми на курсовете по природна география на България и ландшафтна география на България в Софийския университет.

Широко приложение намира и друг основен принос в научноизследователската му дейност. Това е разработената класификационна система на антропогенните изменения и нарушения на ландшафтите в България (1997).

Никола Тодоров успешно въвежда в българската география научното направление „Геофизика на ландшафта“ и обучава няколко поколения от млади специалисти, които прилагат успешно принципите на пространствено-времеви анализ и синтез на природно-териториалния комплекс. Широко приложение намират ландшафтно-геофизичните изследвания при решаване на екологични проблеми. В тази връзка той разработва многостепенна класификационна система. Той е научен ръководител на близо 30 дипломанти и 4 докторанти, които в своята изследователска работа са прилагали ландшафтно-геофизичния подход.

Важни са приносите му в описването на ландшафтно-екологичните характеристики на субалпийските ландшафти в Западна България; планинските умерени хумидни ландшафти във водосборния басейн на р. Струма; понтийските и субпонтийски ландшафти в Странджа и Българското черноморско крайбрежие; хидроморфните и субхидроморфни ландшафти в Дунавската равнина; карстовите ландшафти в Предбалкана (Беляковско плато); планин-

ските семиаридни и семихумидни ландшафти в Краището (Земенска планина, Конявска планина и др.); високопланинските горско-храстови ландшафти (Рила, Пирин) и мн. др. Важно място в научното му творчество е отделено на проблема за антропогенизацията на ландшафтите и тяхното възстановяване.

Богат е цялостният му принос за развитието на регионалните физико-географски и ландшафтно-екологични изследвания на българската природа. Установени са над 200 цитирания на неговите научни приноси в различни трудове, монографии, проекти и т.н.

Никола Тодоров е участвал в научни журита за хабилитация и в журита при защита на докторантски тези. По време на преподавателската си дейност в Софийския университет той е организирал десетки познавателни екскурзии за студентите, по време на които непосредствено е продължавал обучението им за природата на България. Той бе член на организационния комитет за провеждането на Българския географски фестивал от самото му създаване през 2015 г. и участва активно в осъществяването на ежегодните събития. Никола Тодоров бе сред инициаторите за възстановяване на регионалния клон на Българското географско дружество във Велико Търново. Географската общност в България загуби чистосърдечен преподавател, изследовател и колега, който остави трайно научно творчество и светла следа на човек с достойнство.

Димитър Желев

Постъпила април 2019 г.